

LA 10 / 73 / 6451.

Připomínky k románu

"Dobrého vojáka Švejka"

Napsal Bohumil Vlček .-

Čes. Budějovice, dne 20. března 1956.

Bohumil Vlček

Připomínky k románu " Dobrého vojáka Š v e j k a " .-

V době t.j. v únoru 1915, kdy nastoupil Jaroslav Hašek, vojenskou službu u náhradního praporu p.pluku 91 v Českých Budějovicích u II.ersatz kompagnie, konal jsem vojenskou službu v hodnosti četaře jako instruktor domobranců u I. ersatz kompagnie jejíž velitelem byl npor. Sagner. Tehdy jsem od vojáků slyšel, že u II.ersatz komp. je nějaký spisovatel jednorochák Jaroslav Hašek, který umí v místních hostincích dobře pobaviti společnost různými vtipy a satirami. Hlavně dovede vyprávěti o, událostech na frontě a k tomu ihned skládá přiléhavé básně .-

Přeložením náhr. praporu p.pl.91z Čes. Budějovic do Mostu n/L. do vojenského lágru Kirali -Hida, kde jsme byli v cizím prostředí, nutlo nás příslušníky české národnosti k bližšímu osobnímu styku. K informaci uvádím, že náhr. prapor, byl přeložen do nové posádky v polovici měsíce května 1915. Vojenský lágr od města Mostu n/L. dělila řeka Litava a jak jsme se ve škole učili Rakousko dělilo se podle té řeky na Cislajtánii a Uhersko na Translajtánii .-

Vojenský lágr byl starého typu, rozsáhlé neúhledné baráky, elementární střelnice, tři kantiny a pak rozsáhlé cvičiště to bylo vše .- V lágru nás nic nepoutalo, proto po zaměstnání navštěvovali jsme v Mostě hostinec u " Růže " kde nás obsluhovala naše česká číšnice Růženka / jak v románě též o tom zmínka :/ Tam byl stálým hostem Jaroslav Hašek, kterého jsem tam též osobně poznal. Většinou do restaurace chodili Češi, jednorocháci a i mužstvo od náhr. praporu. Hašek, když byl v ráži nás výtečně pobavil různými vtipy, voj. událostmi a též o životě u kopagnie. Jeho satiry se nám líbily a proto měli jsme Haška rádi. Někdy nám přednášel na téma: " Jak se má rakouský voják chovat před nepřítelem " nebo " Velké úspěchy rakouské armády " a ku konci " Latrine nachrichten " a podobně .- Bohužel často se stalo, že Hašek přišel do takové ráže, že byl pak přiveden Bereitschaftem na Hautwachu k odpočinku .

Hašek nedbal svého zevnějšku. Při sestavování XII. Marschbaonu / pochodového praporu/, byl Hašek přidělen k II. marschkompagnii /pochodové setnině / . Haška si vyžádal nadporučík Lukas, velitel kompagnie a určil si ho za komp. ordonance, chtěje tak míti nad ním dozor, neboť nerad viděl že H. je často opilý, že na sebe nedbá a žije bohémským životem. O tom mi později v Praze vyprávěl Lukas při různých rozhovorech .-

Já sám byl též určen k XII. Marschbaonu a přidělen jako četař, zástupce velitele čety k I. marschkomp. V poli pak při sloučení XII. marschbaonu s plukem, byl jsem přímo

přímo přidělen k hejtmanovi Ságnerovi, jako ordonanční poddůstojník u praporu, tím jsme pak přicházeli do osobního styku s komp. ordonancem Haškem.

Než-li přikročím k dalšímu mému osobnímu poměru a služeb. styku s H. chci krátce vylíčit sestavu XII. Marschbaonu, správně dobu odjezdu na bojiště k pluku, sestavu skutečných velitelů jeho příchod k pluku a pak konečně jeho rozdělení na jednotlivé části pluku.-

XII. Marschbaon byl sestaven koncem měsíce května 1915 většinou z branců vycvičených po 6 týdenním výcviku a ze staršího mužstva a poddůstojníků přicházejících po vyléčení z nemocnic.-

Velitelem praporu byl pplk. Wenzl /: o něm zmínka v románě viz str.297 /: nikoliv hejtman Ságner jak v románě uvedeno. O Ságnerově působnosti bude uvedeno později.- Prapor sestával ze 4 marschkompagnií. Velitelem II. Marschkomp. byl nadporučík Lukas u něhož Hašek byl ordonancem.- Tím objasňuji difference mezi 11. Marschkompagnií jak v románě uvedeno, neboť správné označení bylo XII. Marschbaon. Při rozdělení praporu byl H. správně přidělen k 11. polní kompagnii, kterou pak v románě zaměňuje na 11. Marschkomp. Moje osobnost byla přidělena k I. Marschkomp. a velitelem byl npor. Hucl.

Po vykonaném výcviku a vystrojení byl celý pochodový prapor koncem měsíce června 1915 transportován na ruské bojiště.-

Před odjezdem praporu, bylo překvapení pro npor. Lukase neboť Hašek se stratil a nebyl 3 dny k nalezení. Teprve třetího dne našla ho patrola v kavárně u nádraží pod stolem spícího a spitého k nepoznání. Byl patrolou předveden k veliteli kompagnie, kde u raportu se vmlouvav, že svůj odchod do pole oslavoval v radosti, že potáhne na nepřítele. Potrestání v době odchodu do pole nebylo by účinné, proto byl H. napomenut, aby se podobným nepřístojnostem vyvaroval.

Po vykonané přísaze a po provedení všech příprav, byl prapor po rozloučení se s důstojnickým sborem a mužstvem zůstavším u náhr. praporu vagonová a nařízen odjezd.

Koncem měsíce června 1915 byl transport praporu dirigován z nádraží Most n/L. přes Ráb, druhý den ráno přes Budapest, pak Hatvan, Miškolc, Karpaty do konečné stanice Sambor v Haliči. Z Karpat až po Sambor a dále projevoval se účinek bojů, neboť většinou byla nádraží rozbita, vesnice vypáleny a bylo vidět jen samou spoušť. Ze Smbora, kde jsme viděli naftová pole a přímo tekoucí naftu do vagonů, vyrazil prapor k pěšímu pochodu přes Stryj, jižně Lvova, Grodek Jagajlonský - směr Zlota Lípa, místo Přemyšlany, kde byl polní pluk na frontě zasazen.-

Při rozdělení Marschbaonu do rámce pluku, byl npor. Lukas určen velitel m 11. polní setniny / Feldkompagnie /

sebou vzal i svého ordonance Haška. Velitelem III. pol. praporu do jehož svazku patřila 11. polní setnina, byl hejtman Sagner, tudíž nebyl velitelem XII. Marschbaonu jak v románě uvedeno. - Hejtman Sagner bojoval dříve na srbské frontě a v listopadu 1914 onemocněl a po vyléčení byl přidělen k náhradnímu praporu jako velitel II. ersatz kompagnie, kde působil až do přeložení náhr. praporu do Mostu n/L. akoncem měs. května 1915, byl odeslán jako - einzelreisender - k plku do pole, nemohl tudíž býti velitelem XII. Marschbaonu jak Hašek ve svém románě uvádí.

Při rozdělení pochodového praporu, byl jsem přidělen k hejtmanovi Sagnerovi jako praporeční ordonanční poddůst. neboť mi osobně znal již ze srbského bojiště. - Jako ordonanční poddůst. měl jsem za povinnost udržovati stálý styk s ordonancemi podřízených kompagní, mezi nimi i s ordonancem Haškem, starat se o mužstvo, řídit ordonanční službu, starati se při pochodu o ubytování přidělených důstojníků a mužstva od štábu praporu. Jak v boji tak i při táboření, udržovati stálé spojení mezi velitelem praporu a veliteli podřízených setnin. Služba vyžadovala rychlé orientace a postřehu, tu Hašek měl a hlavně dovedl se postarat kde co dobrého k jídlu a k napojení. Službu konal dobře.

Vystřídání pluku z fronty na Zloté Lípě u Přemyšlan, pochodoval pluk přes Velké Mosty na Kaměнку Strumilovou, kde bylo tábořeno několik dní. Po dlouhých pochodech nařizen odpočinek - byla to přestávka před nasazením pluku na řece Bugu. Ordonanci měli plno pochůzek a tu u jedné příležitosti viděl jsem Haška s několika vojáky hádaje se se Židovkou prodávající draze čokoládu a cukrovinky. Židovka šidila vojáky, tu Hašek nařídil, aby prodávala normálně, jinak ji to zbalí a předvede veliteli, což ona v obavě a strachu vyhověla a za přítomnosti Haška vše za normální cenu prodala.

Po odpočinku a doplnění mužstva výstrojí a výzbrojí nařizen Marschbefél a během jedné hodiny pochodoval pluk na frontu. III. polní prapor, jemuž velel hejtman Sagner, měl úsek podél tratě a toku řeky Bugu - bez bojové akce - jen tu a tam byly přestřelky předních stráží. Po celé dva dny přešlo, promokly jsme do kostí, neboť v úseku nebyly vybudovány zákopy ani skryše. Po dvou dnech došel další befél k pochodu směr Sokal, k vystřídání říšsko-německých trup tam zasazených.

Bojový úsek u Sokalu tvořil klíčové postavení, které Ruská armáda houževnatě držela, neboť jeho prolomením musela by celá armáda ustoupiti až k Dubnu. Rakouské armádní vedení rozhodlo v těchto místech učiniti průlom. K tomu účelu byl soustředěn celý 18. Armádní sbor t.j. 2 divise a to 9. pražská a jedna vídeňská sestavena s vídeňských a moravských regimentů.

Před odchodem pluku na bojiště vykonána přehlídka brigády a pak po polní mši hromadná zповěď . Bylo nám oznámeno že jsme dobrými vojáky a proto jsme dosazeni na důležitá místa a pod. Polní kurát Ibl měl kázání a jak německy a tak česky do nás hustil slovy : Vojáci Šumaváci věrní našemu nejvyššímu veliteli staričkému mocnáři, budeme bojovat do poslední kapky krve a nepřítel vyženem a pak bude po válce a vy pak se odeberete ku svým drahým rodinám a pod. Zřejmě nás houpal a jeho kázání na nás nijak neúčinkovalo .-

Po provedených přehlídkách, duševní přípravě, byl pluk určen kolem 20.července 1915 k nástupu na frontu. Úsek pluku určený, byl obsazen německou armádou. Proto předem , byli velitelé praporů a kompagnii vyzváni k průzkumu, aby pak při vystřídání byli lépe orientováni. S veliteli pochodovali též i ordonanci s sebou, samozřejmě i náš Hašek. Během orientace velitelů probíhali jsme zákopy a tu Hašek z ničehož nic přinesl celý batoh proviantu, cigaret i rumu. Dotazem , kde k tomu přišel, řekl nám, že v tom běhání vrazil do zákopy jednoho Zahlměistra / u nás rechnéka / - nikdo tam - sebral co se dalo a pak klidně za námi spěchal. Abychom nepřišli v podezření odeslal jsem Haška s hlášením k pluku atam, aby věci u kompagnie uschoval . Později pak po našem příchdu jsme si pochutnávali na dobrém sýru, slanině a chlebě. Hašek ovšem to vše zalil rumem .

III. polnímu praporu určen úsek nad městem Sokalem ve směru vesnice Poturcizy . Na okraji této vsi byli Rusové silně opevněni, byl to svah , takže měli větší přehled proti nám, dože pak protékala řeka Bug. Po provedeném vystřídání zařizovali jsme se po našem. Napřed upravili jsme naše stanoviště , pak nařídil velitel praporu vyslání hlídek do forterénu , aby seznal situaci, sílu a stanoviště kulometů nepřítel. U nás pak bylo nutno orientovati se o úsecích setnin , umístění jejich velitelů, aby pak spojení fungovalo. Tu jsem byl stále ve styku s ordonancem ahlavně s Haškem, jelikož jeho kompagnie byla na nebezpečném místě. S námi sousedili 10.prapor myslivců " Kopaljägri "

Naše velitelské stanoviště bylo společné se stanovištěm Jägerů. Po několika denním zasazení v zákopech, postupně se zvyšovala oboustranná bojová činnost . Pozorováním zjištěna zvýšená činnost pracovní ruských vojsk - zajišťovali se . Před naším příchodem museli se zde odehrávat boje neb v terénu bylo dosti nepohřbených padlých německých i ruských vojáků. Sami v naší blízkosti pochovali jsme 4 ruské důstojníky - jeden z nich měl u sebe mapu, kde byl naznačen jeho pochod do Karpat a pak i ústup. Překvapilo mne, že Hašek ačkoliv po prvé na frontě , počínal si jako starý válečník, rád se napil a dovedl rumu také obstarat . Rozkazy a nařízení plnil správně, v našem stanovišti se často zdržoval a bavil nás různými anekdotami .-

11. polní kompagnie již velel npor. Lukas, měla klíčové postavení, neboť úsekem kompagnie probíhala silnice ze Sokalu do vesnice Poturcizy, která byla obsazena Rusy. Úsek kompagnie byl často napaden /:feuerüberfall:/ .- Po jedné takové přestřelce, byl Hašek odeslán s hlášením o přísunu munice a ručních granátů pro 11. kompagnii. Jeho příchodem došlo k incidentu. Hašek omylem místo do našeho stanoviště, vstoupil do stanoviště 10. praporu Kopaljägerů a žádal adjutanta nadporučíka - němce - o přidání munice a sice česky neb německy se nemohl dohovřiti..-

Pan oberleutenant byl tak surový, když se Hašek nemohl domluvit, počal jemu spílati a nadávati sauböhmáků a uhodil ho. V tom zaslechl jsem onu hádku, vyběhl přímo do stanoviště nadporučíka a žádal ho o slušné jednání. Po zjištění oč jde, že omylem požadoval H. na místě od nás - od nich munici, přestal pak pan oberleutenant české lúze nadávati. - Převzal jsem od H. hlášení, aniž bych spícího velitele zbudil a odebral jsem se s ním i s přideleným mužstvem pro munici k velitelství pluku do Sokalu. Zde jsem od zbrojíře dostal pro 11. kompagnii potřebnou munici. Bylo as půl noci - převzali jsme několik verschlägů a bednu s granáty a tak jsme odmaširovali k vlasní kompagnii. Cestou H. nadával a zlobil se, že co si myslí ta prašivka, vždyť jsem dělal jen služební povinnost - řekl. Tešil jsem milého Jaroslava a upozornil ho, že celou věc přednesu veliteli praporu hejtmanu Ságnerovi. Velitel jak ho znám jistě zakročí - Hašek na to: "Packu už mi nesundá žádný", já na to, že zákrok zde musí býti, jinak by si ten zpupný nadpor. dovolil více. A tak v noci pokračovali jsme v cestě s municí k 11. kompagnii. Munice byla těžká - museli jsme odpočívati a tu Jarďa nám vyprávěl a rozváděl jeho válečné plány a říkal, že to musíme vyhrát za každou cenu. Vzpomínali jsme na Bruck a na dobré víno u "Růže", dále nám vyprávěl jak mají pitomé kadety a že npor. Lukas je jim stále v patách. Lukase si chválil. Po příchodu ku kompagnii, byla munice rozdělena na čtyři. Mužstvo číhalo, že v tom něco bude - a také bylo. - Druhého dne ráno jsem celý případ hlásil veliteli praporu, vše jsem mu po pravdě vyložil a skutečně hejtman Ságner ihned se ustrojil, vzal mne s sebou a šli jsme se stížností k veliteli Jägerů. Zde podplukovníkovi přednesl stížnost o chování a jednání nadporučíka s mužstvem české národnosti a cizího útvaru. - Nadporučík se vymlouval, že to nebylo tak hrozné, že nerozuměl oč jde a to ho podráždilo. Celkem vzato, byla panu npor. jeho velitelem učiněna dťuka, s tím, že se něco podobného nesmí opakovati obzvláště nesmí se upřeti, aby se nadávalo mužstvu české národnosti. Haškovi jsem pak sdělil výsledek a on mi řekl, že se na Jägerů vysere. -

Kopaljägři byli většinou Moravané od Jihlavy. O původu pojmenování jsem se dozvěděl jednou při rozhovoru s potomkem bývalého rakouského Inhabera generálem čsl. armády Kopalem tehdy velitelem 5 divise v Čes. Budějovicích a později pak Zemským vojenským velitelem v Praze. U jedné příležitosti jsem se zmínil, že jsem bojoval s Kopaljägři a tu nám generál řekl, že příbuzný z rodiny Kopalů byl v době Neapolenských válek velitelem praporu myslivců a že se s praporem vyznamenal. Na paměť byl pak jeho prapor pojmenován "Kopaljäger". - Pátráme-li dále poznáváme, že rakouskou armádu vedli většinou generálové českého původu jako Radecký a jiní. -

Jiný zajímavý případ jsem zažil s Haškem přímo v zákopech. Jdu s hlášením veliteli 11. kompagnie a tak v zákopě u střílny spatřím H. s několika vojíny jak jeden z nich vystrkuje pušku na níž má nasazenu čepici v domění že tam stojí voják. Hašek u střílny pozoruje. Na můj dotaz co tím sledují, odpovídá mi H., že je nutno zjistit zda jsou Rusové vycvičení ve střelbě a tu je nutno jejich výcvik vyzkoušet a proto se jim musí dát příležitost jak se umění trefovat. Po nedlouhé chvíli bzučely střely okolo čepice. Za chvíli ukazuje druhý voják lopatou - žádná trefa. Tak jak s naší strany byla pozorována činnost Rusů v zákopech, tak i s jejich strany, byli jsme zase my pozorováni. Ovšem v některých případech se to nevyplatilo. Mohlo se stát, že by v taková místa mohla být vržena mina a to by znamenalo smrt několika kamarádů. Proto jsem Haška upozornil, aby podobné rozptýlení odložil.

Po několika denní přípravě a bojové činnosti v přestřelkách a zastřelování se dělostřelectva na určité cíle bylo pozorováno, že podle vydávaných rozkazů se něco chystá. -

Skutečně dne 21. července 1915 na sv. Annu, byl velitelem pluku dán rozkaz k pohotovosti a ve 4 hod. odpoledne dán rozkaz k útoku. Před provedením rozkazu, svolal velitel praporu velitelé kompagní, aby jim oznámil situaci a dal další rozkazy k zahájení útoku. Nejobtížnější bojová situace byla v úseku kompagnie npor. Lukase. Po skončených přípravách, zrušení stanoviště praporu, pak odchod do nového stanoviště přímo v prvých zákopech, spustila obojstranně kanonáda až se země trásla. Nastal dělostřelecký boj. Po předběžné dělostřelecké uzavírající palbě vyrazil prapor k útoku.

Následky byly hrozné. Rusové postrehli výpad - zahájili smrtelnou palbu z kulometů a jejich dělostřelectvo hrozně rážilo v našich pozicích. Strhla se bitva podél celé fronty na které obě strany houževnatě bojovaly. Naše první kolony byly palbou kulometů smeteny a celá řada dobrých kamarádů našla hrob před ruskými zákopy. Přes velké ztráty udržel se prapor v předu. Boj na celé frontě pokračoval uputně po celou noc.

Rusové přecházeli k proti útokům a bojovali udatně. Velitel praporu hejtman Sagner udržoval s veliteli kompagní spojení skrze orgonance a tak jsem byl s Haškem ve stálém stýku. As o půl noci prorazili Rusové a pronikli až před náš úsek. Hašek přiběhl s hlášením od npor. Lukase, že je zle a že musíme ustoupit, jinak nás všechny zaberou. Po předání hlášení veliteli praporu, dali jsme se s Haškem do hovoru a on nevěděl si rady, ptal se mi co máme dělat?

Řekl jsem mu: "Zpět nepůjdeme - zůstanem v zákopech a když budou Rusové postupovat - seberou nás". - Hašek souhlasil a tázal se co bude s oberleitenantem?

Řekl jsem mu: "Hlavním úkolem je zůstat v zákopech a každý z nás bude muset postoupovat - seberou nás". - Hašek souhlasil a tázal se co bude s oberleitenantem?

"V takových momentech každý pracuje na svou pěst". - To jsem již tak provedl v Srbsku v bitvě na Kolubaře u Leikovace, tam jsem zůstal na bojišti v jedné kuči s několika kamarády, mezitím náš prapor šel ku předu a při útoku měl velké ztráty. Bojiště bylo pak tak roztrháno, že se nevědělo kde jsou Srbové a kde jsou Rakušané. Fronta byla roztrhaná, k tomu přšlo se sněhem. Že jsem zůstal v kuči, byl jsem smrti neb raněním ušetřen. Samosebou, bylo to správné považováno za deserce před nepřitelem, ale v takové motanici kde není žalobce - není soudce, každý pracuje na vlastní pěst a na sebezáchranu. Tak se mi to stalo též na řece Drině - že jsem neutíkal do vody a vyčkal na břehu ať se děje co děje - dočkal jsem se druhého dne pontonů a tak jsem se dostal bez utopení na druhou stranu. Ti co chvátali se jeden po druhém utopili. - To se Jaroslavovi líbilo a tak vyslovil se proto, abychom zůstali v zákopech. Bohužel naše očekávání co bude dále netrvalo dlouho - Rusové odložili další postup. Mezi tím nastoupily zálohy p. pluku 73 /Egerländer /: k proti útoku a tak byli opět Rusové vrženi zpět do jejich původního postavení. Bitva byla v pohybu po celou noc neboť jednou útočili Rusové a jednou zase naše vojska. Konečně ku 4 hodině ráno, když se začínalo rozednívat podařilo se našim vojskům po příchodu záloh - vniknouti do Ruských postavení a zajmouti velký počet Rusů.

Došlé zálohy pěšího pluku 11 a 102 donutili Rusy k ústupu, nařizen hromadný útok všech sil na frontě, kterým pak byla ruská fronta proražena. Na to následoval příchod ruských zajatců a fronta dostala se do pohybu. Jak na naší straně, tak i na straně Rusů byly velké ztráty na mrtvých, raněných i zajatých. Zbytkům Rusů podařilo se probojovati a ustoupiti za vesnici Poturcizy. - Z rána druhého dne po zahájení útoku, byla situace taková, že Rusové ustoupili na celé frontě do hloubky as 6 km. - Za těchto akcí bylo zajato na 4000. - tisíce Rusů. Nemohl jsem pochopit, proč se Rusové houfně vzdávali, vždyť jejich postavením byli ve větší výhodě i v přesile a v účinné schopnosti jejich dělostřelectva.

Zde as působil morální rozklad , či neschopnost jejich velitelů, prostě nechtěli bojovat .- Tolik o Rusech .-

Jaká situace u nás ?

Přes to, že náš pluk byl takřka decimován - neboť během bojů ztratil na 60 % veškerého mužstva, jednak na mrtvých, raněných , ale i zajatých, byl dán rozkaz k pronásledování nepřítelů . Sagnerův prapor měl velké ztráty, já i Hašek s Lukasem zůstali živi , zato kompanie na to doplatila .- Po provedeném uspořádání zbytků mužstva jednotlivých kompanií z kterých se utvořili jen čtyři, dostal jsem od velitele rozkaz zjistit v předpolí nové postavení Rusů. S oddílem 6 ti mužů pokračoval jsem v průzkumu přes vesnici až na okraj lesa za vesnicí. Rozhlížeje se po novém terénu , byl jsem velmi překvapen neboť zleva v žitném poli pochodovala ruská vojska v několika kolonách ku předu s voláním "U r á " Zadní kolony pochodovali beze zbraní .-

Opět utkvěla mi myšlenka zůstat na místě a vyčkatí příchodu pochodujících Rusů, ale patrola sestávající se s většinou Němců nechtěla zůstat na místě a tu jsem byl nucen vrátit se zpět . Mezi tím Rusové se zastavili a počali se zakopávat na svahu vlnitého terenu, neboť oboustranná dělostřelecká palba znemožňovala větších pohybů . -

Při zpětném pochodu z průzkumné hlídky , zjistili jsme , že mnoho Rusů je poschováno ve vesnici a to většinou ranění a nemocní a prosili nás abychom je vzali s sebou, což jsme učinili a utvořili z nich oddíl a odvedli je na pluk. obvaziště. V tomto zmatku předcházelo jedno překvapení , druhé překvapení. Pokud si ještě dnes pamatují, když jsme vnikli do jednoho hospodářského dvora vesnice - tam jsme byli velmi udiveni nad obrazem , který se nám vyskytnul . Po dobu bojů majitel hospodářství i čeleď zůstali ve statku i dobytek tam ponechali- v kůlně dodělávala těžce raněná kráva .- Ve dvoře pak byla schována celá skupina Rusů mezi nimi i ranění důstojníci. Byly do nich těžce raněni a prosili nás , abychom jich vzali zpět do zajetí. Což jsme učinili a i raněné jsme vzali s sebou. Dva z nich nemohli chodit a tu nařídil jsem zajatcům, aby dvě a dvě nesli raněné na pušce a další zajatce jsem určil k vystřídání. Na zpětné cestě přecházející původní Ruské a pak naše původní zákopy spatřil jsem Haška mezi zbytky odpočívající kompanie .- Hašek se přitočil a šel s námi na plukovní obvaziště, kde jsme raněné předali k ošetření, a ostatní zajatce jsme odvedli na zajatecké shromaždiště za Sokalem, kde též lágrovali naše kuchyně . Zde dostali jsme menáš i cheb a cigarety . Po odpočinku vrátili jsme se k pluku .-

U velitelství pluku jsem pak zjistil, že náš prapor byl stažen s bojiště a je na odpočinku v předměstí Sokalu, kam jsem odešel i s Haškem a hlídkou a hlásil se u velitele Sagnera. - Vysvětliv celou moji situaci v předměstí Sokalu, kam jsem ostatním mužstvem pochválen. Nyní opět nastala služba v době odpočinku, napřed nařízeno čištění výstroje a výzbroje, uspořádání ubytování, zjišťování mrtvých, zraněných a zajatých. Velitelé museli hlásit výkaz ztrát mužstva a požadavky munice granátů a pod. a tak šla vojna dále. -

Též i já s přidělenými ordonanci, byl stále zaměstnán různými pochůzkami a zajišťováním ubytování pod střechou a pod. Když jsem pak hovořil s Haškem o našich útrapách - řekl mi - že si válku takhle nepředstavoval - myslel - že po jedné bitvě bude konec jak tomu bylo u Králové Hradce. Zatím se stále válčí - ustupuje - postupuje - útočí a nebere to konce. -

Ruská vojska přes to, že musela ustoupit a přes velké ztráty, znovu se shromažďovala a chystala se k útoku. Náš odpočinek byl krátký, přes to, že prapor měl velké ztráty a kompanie vykazovaly nízký stav bojujícího mužstva, byl prapor po jednodenním odpočinku znovu alarmován k nástupu do fronty. Huská vojska doplněna v mocných proudech útočila na rakouské linie, aby znovu dobyla ztracených posic. Tedy bitva o Sokal pokračovala.

Po nařízeném alarmu, bylo to v 9 hod. dopoledne, byl celý prapor po 2 hodinách marschbereit a během 1 hodiny schlagberit. Ihned vydán rozkaz k pochodu na bojiště to bylo 26. července 1915 v 11. hodin dopoledne. Mezi tím bylo město Sokal odstřelováno ruským těžkým dělostřelectvem a to velmi účinně. Po prvé jsem slyšel detonaci 18 cm kalibrových baterií. -

Podle vydaných rozkazů pobočníkem pluku hejtmanem Weislem / v době okupace Němci umučeném / vydán rozkaz doplnit bojující jednotky pěšího pluku 102. K orientaci bylo nutno dosáhnouti svahu nad městem. - Pochodem na bojiště se nám vyskytl zajímavý obraz. Udatní Deutschmeisři a Kopaljägři prochali jednotlivě z bojiště. Tu velitel praporu nařídil každého přehajícího, každé hodnosti po zjištění jmen v námenzetlích zachytnouti a vzít s sebou do fronty, což se s naší strany dělo. Zde se ukázali udatní vídeňáci. -

Bojová situace nebyla veliteli praporu známá. Bylo nutno zjistiti, zda má být prapor zasazen ihned za cenu ztrát, nebo až v noci. Hejtman Sagner nechtěje míti ztrát mužstva za okamžitého postupu, dal přednost k zajištění situace bojujících jednotek, vysláním patroly do terénu. Této zodpovědné úloze se každý obával - tu velitel určil mne se 4 vojíny. Náš úkol byl zjištění situace bojujících jednotek. Vydáním rozkazu nastoupili jsme tuto nebezpečnou cestu ku předu. - Terén, kterým jsme probíhali, byl poset mrtvolami našich i ruských vojsk, rozházena různá výzbroj, kulometry a náboje z posledních bojů. -

Proběhnuvše ve střelbě asi 500 m ku předu narazili jsme na zákop ve kterém jsme se ukryly a odtud pak jsme pozorovali průběh bojů. Zjistili jsme, že před námi asi 1 km Rusové útočí v několika vlnách na posice p. pluku 102. které v několika

místech prorazili . Chystav se dát hlášení zpět veliteli praporu, náhle byl jsem zasažen střílnou ranou z puky do levého ramena . Rána byla velmi prudká a velmi jsem krvácel . Svgliv se do zákopu, byl jsem mužstvem patroly vysvléknut z blázy a obvázan, tím se mi podařilo krvácení zastavit . Přes to, že ruská špičatá střela byla prudká neprorazila ramenní kost, nýbrž kolem se provrtala svalem a tím zranění nebylo nebezpečné .-

Co nyní ? Vyřađen z dalšího boje , měl jsem radost z toho, to zranění - nyní otázka jak zpět - abych nezůstal někde ležet bez pomoci . Proto jsem zůstal ještě v zákopu , abych pak po bojové přestávce mohl přeběhnouti zpět .

Vyčlával jsem - ale boj trval se zvýšenou prudkostí . Hlášení o bojové situaci jsem nemohl zpět odeslati v obavě, že spojka pro střelbu nebude moci zpět projíti, neboť by musela běžeti v otevřeném terénu . As po jedné hodině se střelba uvolnila - pohlížeje zpět, pozoroval jsem jak se prapor rozvíjuje a jak jednotlivé skupiny jdou ku předu . V zápětí začala houkat ruská děla uzavírající palbou šrapnelů i granátů do útočících skupin . Mezi tím doběhl celý štáb praporu i s velitelem . Spatřiv ho - zavolal jsem , aby seskočil do našeho zákopu i se svým štábem . Vysvětliv veliteli praporu situaci - on pak mě litoval, že mi ztrácí , zůstal se štábem na místě a mezitím postupujícímu praporu podařilo se dorazit do zákopů p. pluku 102 a vyrovnati mezeru a zastaviti postup Rusů .-

Jakmile boj ochabl, rozloučil jsem se s kamarády i s velitelem hejtnanem Ságnerem a kličkovaně běžel zpět do bezpečí .- Pod svahem terénu , kde jsem vyrazil s patrolou, byli na pochodu další části pluku - mezi nimi i 11. kompagnie . Tu někdo na mne volá : " Vložku co nového v předu ? Ohlédnou se a vidím npor. Lukase se svým ordonancem a kompagní . Krátce jsem mu vysvětlil situaci jak je , dale, že prapor dosáhl cíle za velkých ztrát .- " Hašek vyjeveně poslouchá a řekl : " Tě bůh to bude pěkná mela . " Při rozhovoru mi pak Hašek ještě řekl : " Běžte co nejdále do zadu a až se sejdem v Brucku u " Růže " pak si tom řeknem více " To byl náš poslední rozchod . S Lukase jsem se po letech sešel v Praze u MNO . a s Haškem již nikdy až potom v jeho románě , - 3Kpt. Lukas mi pak vyprávěl o dalších bojích u Sokalu a o postupu až k Dubnu , kde v měsíci září v bojích u vesnice Chorupan přišel jeho ordonanc Hašek do zajetí .

Moje cesta zpět , byla velmi dobrodružná, plana dramatických příběhů a zajímavostí . Když jsem četl román " Dobrého vojáka Švejka " - řekl jsem si , že by bylo dobré, kdybych průběh mého cestování zpět z bojiště napsal a pak Haškovi poskytnul pramen a další vložku v pokračování tohoto románu .-

Bohužel náš milý Hašek předčasně zemřel a protože jeho dílo je nesmrtelné, proto přicházím s těmito poznámkami, které jsem s Haškem zažil .

Nyní bude pokračovat dobrodružství při zpětné cestě z fronty do vojenské nemocnice pod názvem " Cesta zpátky " .-